

**Begroting 2019
en
Meerjarenraming 2020 - 2022**

Inhoud

Voorwoord.....	4
1. Inleiding.....	5
1.1 Reikwijdte van de begroting	5
1.2 De organisatie	5
1.3 Samenstelling bestuur.....	6
1.4 Taken en bevoegdheden.....	7
1.5 Begroting- en jaarrekening procedure	7
1.6 Dienstverleningsovereenkomsten.....	7
1.7 Fiscale aspecten	7
1.8 Nieuwe BBV	8
2. Programmabegroting 2019 – 2022	9
2.1 Algemeen.....	9
2.2 Programmabegroting.....	9
2.3 Uitgangspunten programmabegroting	9
2.4 Verdeelsleutel uitvoeringskosten.....	12
3. Programma Inkomen & maatschappelijke participatie	13
3.1 Algemeen.....	13
3.2 Programmalasten.....	13
3.3 Overige regelingen.....	15
3.3.1 Bbz voor gevestigde ondernemers	15
3.3.2 Bijzondere (belaste) bijstand (incl. aanverwante regelingen)	15
4. Programma Ontwikkelen naar werk.....	16
4.1 Algemeen.....	16
4.2 Totale lasten programma Ontwikkelen naar werk.....	17
5. Programma Werkgeversdienstverlening & detachering	18
5.1 Algemeen.....	18
5.2 Programmalasten.....	18
6. Programma Algemene overhead	20
6.1 Programmalasten.....	20
6.2 Loon- en salarislasten	21
6.3 Overige personeelslasten.....	21
6.4 Huisvesting	21
6.5 Algemene kosten	22
6.6 Automatisering	22
6.7 Investeringsbegroting.....	22
7. Programma Algemene Dekkingsmiddelen.....	23
7.1 Algemeen.....	23

7.2	Wat willen we bereiken?.....	23
7.3	Wat gaan we ervoor doen om de doelen te bereiken?.....	23
7.4	Wat gaat het kosten, inclusief overzicht incidentele baten en lasten?.....	23
8.	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	24
8.1	Inventarisatie van de weerstandscapaciteit	24
8.2	Beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's	24
8.3	Risico's van niet financiële aard	24
8.4	Inventarisatie van de risico's	25
8.5	Kengetallen	27
9.	Paragraaf Financiering	28
9.1	Algemeen.....	28
9.2	Kasgeldlimiet.....	28
9.3	Renterisiconorm en renterisico op vaste schuld	29
10.	Paragraaf bedrijfsvoering.....	30
10.1	Algemeen.....	30
10.2	Planning en Control.....	30
10.3	ICT	31
10.3.1	Beveiliging en privacy	31
10.4	Integriteit	31
10.5	Personeelsbeleid.....	31
11.	Paragraaf Verbonden partijen.....	32
	Bijlagen	33
	Bijlage 1: Programma Inkomen & maatschappelijke Participatie	33
	Bijlage 2: Bijzondere bijstand	34
	Bijlage 3: Bijdrage per gemeente	35

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020 – 2022 van Laborijn aan. In deze begroting zijn de uitgangspunten, zoals opgenomen in de onlangs gepubliceerde Kadernota, verder uitgewerkt.

Normaliter bevat de meerjarenbegroting een beschrijving van de beleidsmatige en financiële uitgangspunten voor de komende jaren. Echter, ten tijde van het opstellen van deze meerjarenbegroting bevinden we ons midden in een proces van gesprekken met de deelnemende gemeenten die tot doel hebben tot nadere afspraken te komen rondom de aan Laborijn te verstrekken opdracht en de daarbij passende formatieve omvang.

De uitkomst van dit proces is sterk bepalend voor zowel de beleidsmatige als financiële kaders voor de komende jaren. Om dit proces recht te doen, en tevens “in control” te willen blijven voor wat betreft het begrotingsproces is gekozen voor een beleidsarme opzet van de meerjarenbegroting. Indien de lopende gesprekken leiden tot beleidskeuzes die van invloed zijn op het financiële kader worden deze vertaald in een gewijzigde begroting 2019.

Gezien de beleidsarme opzet van dit document vormen de huidige uitvoeringsopdracht alsmede de verwachte ontwikkelingen van de rijksbudgetten de basis voor de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020 - 2022.

In de Laborijn begroting vormen twee rijksbudgetten de voornaamste pijlers. Het gaat daarbij om de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) en het landelijk WSW budget. Hoewel het beeld per deelnemende gemeente verschilt voorzien we voor 2019 voor de gemeenten gezamenlijk nog een tekort op de BUIG-budgetten. Vanaf 2020 ontstaat daarin naar verwachting evenwicht. De resultaten van de WSW worden de komende jaren sterk beïnvloed door de sterk dalende rijksbijdrage per fte. Het compenseren hiervan door het verbeteren van de opbrengsten is niet volledig haalbaar.

In 2018 en 2019 vinden de voorbereidingen voor de nieuwe huisvesting plaats. In de Investeringsbegroting (zie paragraaf 6.7) is hiervoor voor 2019 een bedrag opgenomen.

Voor een verdere uitleg verwijzen wij u graag naar navolgende hoofdstukken.

Doetinchem, april 2018

J.E. Talstra
algemeen directeur

1. Inleiding

Voor u ligt de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020 - 2022 van de Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, hierna te noemen Laborijn. In de kadernota 2019-2022 zijn de financiële en beleidsmatige kaders geschetst voor het komende jaar, welke in deze begroting 2019 zijn uitgewerkt en toegelicht.

1.1 Reikwijdte van de begroting

Zoals in het voorwoord en in de kadenota 2019 - 2022 reeds is aangegeven bevinden we ons midden in een proces van gesprekken met de gemeenten. Deze hebben tot doel om tot nadere afspraken te komen rondom de aan Laborijn te verstrekken opdracht en de daarbij passende formatieve omvang. De uitkomst van dit proces is sterk bepalend voor zowel de beleidsmatige als financiële kaders voor de komende jaren. Wij constateren dat twee jaar na de formele start van Laborijn er veel zaken goed gaan. En dat tevens ook (door)ontwikkelingen noodzakelijk zijn om invulling te geven aan alle aspecten van de participatiewet en zorgpunten in de organisatie aan te pakken.

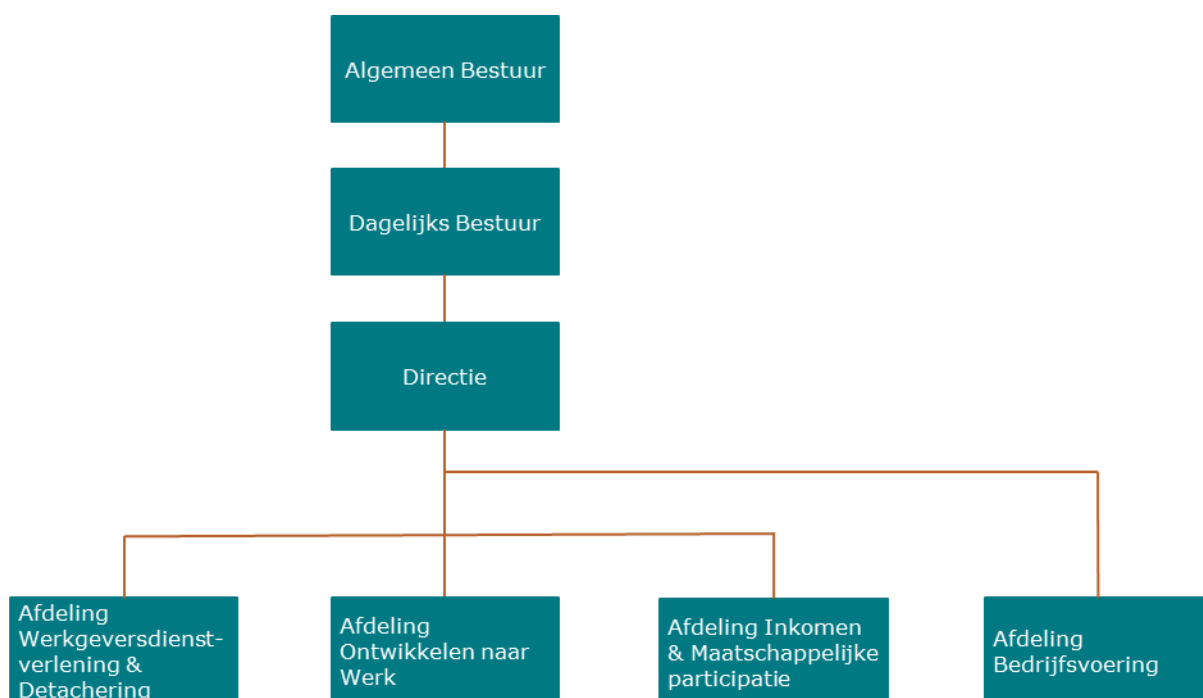
Belangrijk aandachtspunt is de kwantitatieve en kwalitatieve opbouw en omvang van het personeelsbestand van Laborijn. Dit maakt dat de organisatie thans niet voldoende is toegerust om aan de veranderende opdracht invulling te geven. Laborijn is graag bereid aan alle dienstverleningsvragen van de gemeenten te voldoen maar ziet met de huidige middelen onvoldoende mogelijkheden die naar wens uit te voeren.

In de kadernota is het uitgelijnde proces geschetst waarlangs het DB komt tot de toekomstige beleidskeuzes. Een belangrijk fundament onder de analyse van de organisatie is het door onderzoeksbureau KokxDeVoogd uitgevoerde onafhankelijke formatieonderzoek. Dit onderzoek bevat een berekende normformatie voor de uitvoering van de huidige aan Laborijn verstrekte opdracht. Deze norm vormt de basis voor de begroting 2019 en de meerjarenraming.

1.2 De organisatie

Laborijn is een juridisch zelfstandige organisatie in de vorm van een Gemeenschappelijke Regeling voor de uitvoering van de Participatiewet en de Wet sociale Werkvoorziening. De deelnemende gemeenten aan deze Gemeenschappelijke Regeling zijn: Aalten, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek. De uitvoering voor de gemeente Montferland beperkt zich tot de uitvoering WSW.

De directie (Algemeen directeur en Directeur Bedrijfsvoering) sturen via het managementteam de afdelingen Werkgeversdienstverlening & detachering, Ontwikkelen naar werk, Inkomen & maatschappelijke participatie en Bedrijfsvoering aan. In onderstaand organogram is de organisatiestructuur van Laborijn weergegeven.

Laborijn is dé organisatie in West Achterhoek die mensen die niet op eigen kracht mee kunnen doen, begeleidt in hun participatie in de samenleving, en deze mensen laat werken naar vermogen. Dit vertaalt zich in de navolgende missie en visie.

Missie: *“Inwoners begeleiden bij het realiseren van een zo zelfstandig mogelijk leven door werk, ontwikkeling en, waar nodig, inkomensvoorziening.”*

Visie: *“Bij alles wat we doen, zijn we er op gericht meerwaarde te creëren voor onze drie voornaamste klantgroepen (werkgevers, inwoners en gemeenten).”*

1.3 Samenstelling bestuur

Het Algemeen bestuur bestaat uit zeven leden van de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten. Er is sprake van een zogenaamde collegeregeling. De samenstelling van het Algemeen Bestuur is per 1 januari 2018 als volgt:

De heer F. Langeveld	wethouder gemeente Doetinchem
De heer P. van de Wardt	wethouder gemeente Oude IJsselstreek
Mevrouw I. Wolsing	wethouder gemeente Montferland
Mevrouw M.A. Sluiter	wethouder gemeente Doetinchem
De heer B. Kuster	wethouder gemeente Oude IJsselstreek
De heer H. Wiltink	wethouder gemeente Aalten
De heer T. Kok	wethouder gemeente Aalten

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit een viertal leden; drie leden zijn gekozen door en uit het Algemeen Bestuur, aangevuld met een lid van buiten de kring van het Algemeen Bestuur. Het Dagelijkse Bestuur bestaat uit de volgende leden:

De heer F. Langeveld	wethouder gemeente Doetinchem
De heer P. van de Wardt	wethouder gemeente Oude IJsselstreek
De heer H. Wiltink	wethouder gemeente Aalten
De heer R. Winter	extern lid

Vanaf 13 maart 2018 heeft ook het college van Montferland twee zetels in het Algemeen Bestuur en één zetel in het Dagelijks Bestuur. De heer M. Som zal namens het - nieuwe - college van Montferland zitting nemen in het Dagelijks Bestuur.

1.4 Taken en bevoegdheden

Laborijn heeft als taak zorg te dragen voor de uitvoering van de taken van de deelnemende gemeenten, als genoemd in de volgende wetten en alle regelgeving op landelijk niveau waarmee nadere uitwerking wordt gegeven aan deze wetten:

- Wet sociale werkvoorziening (Wsw);
- Participatiewet, met uitzondering van de verlening van de bijzondere bijstand bedoeld in paragraaf 4.1 van de Participatiewet, zoals woonkostentoeslagen en bovenwettelijke aanvullingen op de bijstandsnorm;
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);
- Wet inburgering;
- Artikel 1.13 Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen, met uitzondering van medisch geïndiceerde.

Laborijn kan, met toestemming van het bestuur, ook diensten verlenen aan andere organen of rechtspersonen dan de deelnemende gemeenten.

1.5 Begroting- en jaarrekening procedure

De Gemeenschappelijke Regeling voorziet er in dat voorafgaand aan het vaststellen van de begroting aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten wordt gevraagd om zienswijzen in te brengen. Het algemeen bestuur stelt vervolgens de begroting vast. Ook voor begrotingswijzigingen geldt deze procedure.

De begroting 2019 en meerjarenraming 2020 – 2022 is gebaseerd op de (gewijzigde) begroting 2018, het ondernemingsplan 2018, de jaarrekening 2017 en op nadere actuele informatie en bestuursbesluiten. Mocht eventueel nieuw beleid leiden tot noodzakelijke bijstellingen, dan zal de begroting 2019 en daaropvolgende jaren, door middel van een begrotingswijziging worden aangepast. Op die wijze worden beleid en begroting geïntegreerd.

1.6 Dienstverleningsovereenkomsten

De taken die Laborijn uitvoert zijn vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn. Naast deze taken kunnen de deelnemende gemeenten ook andere taken bij Laborijn neerleggen. Niet-deelnemende gemeenten kunnen Laborijn verzoeken om taken voor hen uit te voeren. Ten behoeve van de uitvoering van dergelijke taken voor zowel deelnemende als niet-deelnemende gemeenten heeft Laborijn algemene voorwaarden vastgesteld. Deze zijn vastgelegd in het Dienstverleningshandvest (DVH). De meer specifieke zaken zoals het takenpakket, de omvang van het werkaanbod, het werkproces, etc. worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Op de DVO is het DVH van toepassing. Voor 2019 is er een overeenkomst voor:

- Het uitvoeren van regelingen in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF) ter bevordering van actieve inclusie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Diverse ondersteunende diensten voor het Werkgeversservicepunt (WSP).

1.7 Fiscale aspecten

Sinds 1 januari 2016 is Laborijn als overheidsonderneming onderworpen aan de vennootschapsbelasting. Dit als gevolg van de Wet Modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen. Ter voorbereiding hierop heeft er in 2015 een inventarisatie plaatsgevonden van de werkzaamheden van Laborijn. Hieruit is gebleken dat de werkzaamheden die in het kader van de Wsw en Participatiewet worden uitgevoerd onder de vennootschapsbelastingplicht vallen. Echter Laborijn heeft vrijstelling voor de vennootschapsbelasting aangevraagd. De Belastingdienst heeft aangegeven dat de meeste voorwaarden voor de vrijstelling inmiddels akkoord

bevonden zijn. Het is nu nog zaak om ook laatste voorwaarde bevestigd te krijgen waarmee de vrijstelling een feit is.

Eind maart 2017 is Laborijn tot overeenstemming gekomen met de Belastingdienst over de werkwijze ten aanzien van de omzetbelasting. De belastingdienst heeft o.a. goedgekeurd dat Laborijn gebruik maakt van de "koepelvrijstelling". Dit houdt in dat Laborijn de organisatiekosten zonder omzetbelasting mag doorbelasten aan de deelnemende gemeenten. Het voordeel hiervan is dat de deelnemende gemeenten niet onnodig aanspraak hoeven te maken op het BTW compensatiefonds. Daarnaast zijn met de belastingdienst afspraken gemaakt hoe door Laborijn de voorheffing omzetbelasting middels een verdeelsleutel moet terugvragen.

1.8 Nieuwe BBV

In de gewijzigde Besluit en Begroting en Verantwoording (BBV) wordt voorgeschreven dat de baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd mogen worden, maar voortaan in een apart programma gepresenteerd moeten worden.

In de BBV wordt overhead als volgt gedefinieerd: 'Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren o.a. de loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies¹, ICT-kosten van alle ondersteunende systemen, alle ambtelijke huisvestingskosten, alle uitbestedingskosten bedrijfsvoering en alle niet direct toe te rekenen kosten aan de verschillende programma's'.

Deze nieuwe wijzigingen vanuit de BBV zijn in deze begroting toegepast.

¹ PIOFACH is een acroniem binnen de bedrijfsvoering waarmee alle relevante bedrijfsvoeringselementen gebundeld zijn. PIOFACH staat voor: Personeel; Informatievoorziening; Organisatie; Financiën; Automatisering; Communicatie; Huisvesting.

2. Programmabegroting 2019 – 2022

2.1 Algemeen

De begroting 2019 is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

2.2 Programmabegroting

In onderstaande tabel zijn de programmabaten en –lasten opgenomen inclusief de indirecte kosten.

Recapitulatie programma's	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
<u>Baten</u>				
Inkomen & maatschappelijke participatie	36.019.070	37.288.070	37.942.782	38.254.887
Ontwikkeling naar werk	8.900.567	7.983.295	7.163.499	6.357.913
Werkgeversdienstverlening en detachering	28.286.135	27.732.912	27.797.438	27.930.407
Algemene Overhead	2.412.889	3.226.930	3.236.149	3.244.941
Totaal	75.618.660	76.231.207	76.139.869	75.788.148
<u>Lasten</u>				
Inkomen & maatschappelijke participatie	36.019.070	37.288.070	37.942.782	38.254.887
Ontwikkeling naar werk	8.900.567	7.983.295	7.163.499	6.357.913
Werkgeversdienstverlening en detachering	28.286.135	27.732.912	27.797.438	27.930.407
Algemene Overhead	2.412.889	3.226.930	3.236.149	3.244.941
Totaal	75.618.660	76.231.207	76.139.869	75.788.148
Begrotingsresultaat	-	-	-	-

De baten bestaan uit een vergoeding van de gemeenten voor de directe (programma) lasten en de indirecte lasten (beheers- en apparaatslasten). In de lasten zijn de directe (programma) lasten en de indirecte lasten (beheers- en apparaatslasten) opgenomen.

Per saldo bedraagt het begrotingsresultaat 2019 en volgende jaren nihil.

Voor de toelichting op de ramingen wordt verwezen naar de uitwerking bij de programma's die zijn opgenomen in hoofdstuk 3 tot en met 6. In bijlage 3 van deze begroting is de doorbelasting per gemeente nader gespecificeerd.

2.3 Uitgangspunten programmabegroting

Bij het opstellen van de begroting 2019 en meerjarenraming 2020 - 2022 zijn de volgende doelstellingen gehanteerd:

- Vanaf 2020 blijven de BUIG-uitgaven (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) voor de gemeenten gezamenlijk gezien binnen de daarvoor bedoelde BUIG-budgetten. Het streven blijft om ook per gemeente binnen het beschikbare budget te komen.
- De verwachte toekomstige te ontvangen BUIG budgetten in deze begroting zijn gebaseerd op de toename van het macrobudget die in de Miljoenennota is gepresenteerd. Die toename van het macrobudget is gebaseerd op de verwachte extra instroom van mensen die voorheen gebruikt maakten van andere regelingen zoals de WSW en de Wajong.
- De verwachte BUIG-uitgaven voor de deelnemende gemeenten voor de jaren 2019 -2022 zijn 1% lager gesteld dan de procentuele toename van het BUIG-budget.
- Het aantal inwoners dat (per saldo) een beroep doet op de Participatiewet zal licht toenemen.
- Het totaal aantal SW-medewerkers neemt naar verwachting jaarlijks af met ongeveer 5% nu nieuwe instroom sinds 1 januari 2015 in deze regeling niet meer mogelijk is.
- Het percentage extern werkzame SW-medewerkers (ultimo 2017 75%) groeit in de periode tot 2022 naar ongeveer 85%.

- Werkgevers worden gestimuleerd om detacheringen om te zetten in Begeleid Werken.
- De personele omvang die is opgenomen in deze begroting bedraagt 150,35 fte en is gebaseerd op een onafhankelijk uitgevoerd formatieonderzoek.

Hieronder volgt een toelichting op de gehanteerde uitgangspunten bij de afzonderlijke posten per programma.

Baten

Budget BUIG-uitkeringen

De BUIG-budgetten worden door het Rijk aan de gemeenten overgemaakt. De budgetten in de begroting 2019 en de meerjarenraming zijn gebaseerd op de voorlopige budgetten 2018. Bij de berekening van de budgetten voor onze gemeenten is gerekend met een gelijkblijvend aandeel in het macrobudget. De deelnemende gemeenten stellen deze ter beschikking aan Laborijn die voor de uitvoering van de betreffende programma's en verantwoording van deze gelden zorgt. In deze begroting zijn de directe programmalasten per gemeente begroot op basis van de verwachte gemiddelde aantallen uitkeringsgerechtigden. De bevoorschotting door de gemeenten vindt plaats op basis van de begroting.

Participatiebudget (incl. rijksbijdrage Sw)

De budgetten voor re-integratie en Wsw worden via een integratie-uitkering Sociaal Domein van het gemeentefonds aan de gemeenten toegekend. De budgetten in de begroting zijn gebaseerd op de september circulaire 2017. De deelnemende gemeenten stellen deze budgetten één op één ter beschikking aan Laborijn die voor de uitvoering van de betreffende programma's en verantwoording van deze gelden zorgt.

Netto omzet (opbrengst verkopen)

De netto omzet betreft de opbrengst van aan derden geleverde diensten en goederen, exclusief de over de omzet geheven omzetbelasting. Voor Laborijn betreft dit met name omzet uit detacheringen en omzet uit interne productie.

Overige bedrijfsopbrengsten

Hieronder zijn subsidies begroot en de begeleidingsopbrengst voor de voormalige WIW/ID doelgroep.

Lasten

Loonkosten ambtelijk personeel

Hieronder vallen de voor het jaar verschuldigde salarissen, het individueel keuzebudget (IKB) en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremies, verminderd met ontvangen ziektegeden.

Overige kosten ambtelijk personeel

Hieronder zijn onder andere de navolgende posten opgenomen:

- **Vergoeding reiskosten**
Hieronder is begroot de vergoeding van reis- en verblijfkosten;
- **Studiekosten**
Om de vakkennis en vaardigheden van het begeleidend en ondersteunend personeel op niveau te houden en/of te verbeteren, is het noodzakelijk voortdurend te investeren in deze medewerkers. Met dat doel worden opleidingen en trainingen ingekocht bij derden. De kosten hiervan zijn hier opgenomen;
- **Overige kosten**
Onder deze post staan de overige kosten die voortvloeien uit de dienstverbanden van het ambtelijk personeel.

Afschrijvingen

De afschrijvingskosten zijn berekend volgens een vast percentage van de aanschafprijs van de betreffende activa. Deze percentages zijn gebaseerd op de verwachte levensduur van de activa.

Rente

De rente betreft de resultante van de begrote te betalen en te ontvangen rente.

Huur

Onder deze post zijn de huurkosten opgenomen voortkomend uit de behoefte aan huisvesting.

Onderhoudskosten

De onderhoudskosten zijn geraamd op basis van de ervaringscijfers van de laatste jaren en de te verwachten activiteiten in het komende jaar. Tevens is hier de dotatie aan de voorziening groot onderhoud opgenomen. Deze voorziening is gebaseerd op een onderhoudsplan voor de komende jaren.

Energieverbruik

Hieronder zijn opgenomen de kosten voor verbruik van elektriciteit, gas, water.

Belastingen en verzekeringen

De belastingen en verzekeringen zijn begroot op basis van de huidige kosten, gecorrigeerd voor inflatie. Onder belastingen zijn onder andere opgenomen: de wettelijke aansprakelijkheidsverzekering, de autoverzekering voor het wagenpark en de bedrijfsschade verzekering.

Algemene kosten

Deze kosten zijn begroot op basis van de huidige kosten.

Loonkosten Sw

Hieronder vallen de voor het jaar verschuldigde salarissen, het betaalde vakantiegeld, de eindejaarsuitkering en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremies. Het ontvangen ziekengeld en de WAO-uitkeringen zijn hierop in mindering gebracht.

Vervoerskosten Sw

Voor vervoer van en naar het werk wordt, afhankelijk van de afstand en de omstandigheden, vervoer georganiseerd of vergoed.

Het vervoer kan zijn:

- Groepsvervoer door het bedrijf georganiseerd;
- Openbaar vervoer;
- Op eigen gelegenheid.

Overige personele kosten Sw

Hieronder zijn onder andere de navolgende posten opgenomen:

- **Arbo zorg**
Dit betreffen de kosten van de uitbestede Arbo werkzaamheden;
- **Voorlichting, training en opleiding**
De ontwikkeling van de Wsw'ers is een van de kerntaken van Laborijn. Ten behoeve hiervan worden opleidingen en trainingen ingekocht bij derden. De kosten hiervan zijn hier verantwoord;
- **Werkkleding**
Hier zijn begroot de kosten van verstrekte werkkleding en/of het verstrekken van een vergoeding voor werkkleding;
- **Bijzondere voorzieningen**
Hieronder zijn geraamd de aanpassingen aan werkplek, gereedschap en werkkleding en schoeisel die nodig zijn om de medewerkers (veilig) te kunnen laten werken. Ook zijn de bijdragen aan de personeelsverenigingen, alsmede uitgaven voor jubilea en dergelijke hier verantwoord.

Subsidieresultaat Sw

Het subsidieresultaat is het verschil tussen de subsidie die per medewerker wordt ontvangen en de loonkosten. Het subsidieresultaat is door Laborijn niet of nauwelijks te beïnvloeden. De ontwikkeling

van de loonkosten wordt bepaald in de cao voor de Sw-sector. De subsidie wordt door de Rijksoverheid bepaald en in de komende jaren verder verlaagd.

Kosten Begeleid werken Sw

Het betreft de aan bedrijven/organisaties te verstrekken loonkostensubsidie ter compensatie van de lagere arbeidsproductiviteit van Wsw'ers. Tevens zijn onder deze post de aan derden te betalen begeleidings- en plaatsingskosten opgenomen.

2.4 Verdeelsleutel uitvoeringskosten

De gemeente Montferland is een 'smalle' deelnemer in de GR en heeft alleen de uitvoering van de Wsw aan Laborijn overgedragen, dit in tegenstelling tot de andere deelnemende gemeenten. Voor de verdeling van de uitvoeringskosten werken we daarom vanaf 1 januari 2018 met twee verdeelsleutels:

1. Verdeelsleutel uitvoeringslasten Sociale Werkvoorziening

Het betreft hier het saldo van de directe- en indirecte (toegerekende) uitvoeringslasten minus de opbrengsten. Het saldo (tekort) wordt toegerekend aan alle gemeenten met als verdeelsleutel het aantal Wsw'ers per gemeente (in fte).

2. Verdeelsleutel uitvoeringslasten exclusief Sociale Werkvoorziening (Sw)

In dit geval gaat het over de directe- en indirecte (toegerekende) uitvoeringslasten die verband houden met alle niet-Wsw activiteiten. Deze lasten worden aan de deelnemende gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek toegerekend volgens een verdeelsleutel die is gebaseerd op twee componenten:

- a. Voor 50% op basis van het aantal personen dat een uitkering ontvangt uit genoemde gemeenten;
- b. Voor 50% op basis van het aantal inwoners uit die gemeenten.

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten is de verdeelsleutel van de uitvoeringskosten exclusief Sociale Werkvoorziening als volgt:

- 18,4% gemeente Aalten
- 51,0% gemeente Doetinchem
- 30,6% gemeenten Oude IJsselstreek

Een uitwerking van de verdeling van de uitvoeringslasten treft u aan in bijlage 3.

3. Programma Inkomen & maatschappelijke participatie

3.1 Algemeen

In het programma Inkomen & maatschappelijke participatie worden de activiteiten van de verstrekking van de uitkeringen inzake de Participatiewet, IOAW, IOAZ en de Bbz (startende ondernemers) verantwoord.

Centrale doelstelling van dit programma is het op een rechtmatige, tijdige en efficiënte wijze verstrekken van een inkomensvoorziening aan die inwoners die (nog) niet door middel van werk kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud. Daarnaast zijn we binnen het programma actief voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Via activiteiten gericht op maatschappelijke participatie faciliteren we maatschappelijke deelname en versterken hun zelfredzaamheid.

In de begroting 2019 van Laborijn is rekening gehouden met de ambitie zoals weergegeven in het Ondernemingsplan 2018 en de Kadernota 2019 - 2022. Hierbij zijn de volgende kwalitatieve doelstellingen bepaald:

- Het rechtmatig verstrekken van de uitkeringen binnen vier weken (wanneer de benodigde gegevens beschikbaar zijn)
- Het percentage rechtmatigheidsfouten ligt onder de 1%
- Alle inwoners met een Participatiewet-uitkering zijn eind 2018 getoetst aan de eisen Wet Taaleis.

De preventiequote, het verschil tussen het aantal mensen dat zich meldt voor een uitkering en het aantal mensen waarbij de uitkering uiteindelijk daadwerkelijk wordt toegekend, is naar verwachting 35%. Dit is geen doelstelling op zich, maar de uitkomst van het intake- en screeningsproces. We gaan ervan uit dat de burgers die zich melden daadwerkelijk een of ander vorm van ondersteuning nodig hebben. Indien blijkt dat zij geen recht op een uitkering hebben, wijzen wij hen actief op bijvoorbeeld voorliggende voorzieningen, bieden direct werk of koppelen we hen aan andere maatschappelijke organisaties.

Door de invoering van de Participatiewet wordt de instroom in de Wajong beperkt tot volledig en duurzaam arbeidsongeschikten en is er geen instroom meer in de Wsw. Hoewel deze maatregelen kunnen leiden tot extra instroom in de bijstand is, gezien de aard van de Participatiewet, de instroom lager dan in de oorspronkelijke regelingen.

Voor de meerjarenbegroting 2019 – 2022 gaan wij er vanuit dat het budgetaandeel dat de gemeenten Aalten, Oude IJsselstreek en Doetinchem hebben ten op zichte van het macrobudget gelijk blijft en dat er geen aanpassingen in het verdeelmodel BUIG worden doorgevoerd die voor Laborijn en haar deelnemende gemeenten negatief uitpakt. In dat geval schatten wij in dat Laborijn ultimo 2020 (voor alle gemeenten samen) vrijwel binnen het aan haar beschikbaar gestelde budget kan opereren.

Laborijn zet zich maximaal in om de uitgaven die ten laste komen van het BUIG-budget te beperken. De financiële risico's voor het overschrijden van het BUIG budget worden door de deelnemende gemeenten afgedekt.

3.2 Programmalasten

In de tabel op de volgende pagina zijn de programmalasten en directe lasten (loonkosten) weergegeven, zoals die voor het programma Inkomen & maatschappelijke participatie worden verwacht.

Een toelichting per gemeente is terug te vinden in bijlage 1 van deze begroting. Eventuele effecten van de vangnetregeling zijn niet in deze begroting verwerkt.

BUIG totaal (excl. loonkostensub.) Laborijn	Jaarrekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten							
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>							
Bijdrage kosten bijstand	31.916.758	31.261.001	31.707.197	32.413.552	33.641.925	34.255.400	34.525.649
Bijdrage directe programmakosten	-	2.181.207	2.668.490	2.708.518	2.749.145	2.790.383	2.832.238
Totaal baten	31.916.758	33.442.208	34.375.687	35.122.070	36.391.070	37.045.782	37.357.887
Lasten							
PW	29.365.089	28.988.645	29.223.029	29.887.822	30.997.261	31.460.690	31.587.596
IOAW	2.644.660	2.515.957	2.603.488	2.638.881	2.739.302	2.865.904	2.986.911
IOAZ	246.836	258.686	382.237	387.433	402.177	420.764	438.530
BBZ Starters	308.876	112.713	113.443	114.416	118.185	123.041	127.611
Langdurige loonkostentoeslag	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	32.565.461	31.876.001	32.322.197	33.028.552	34.256.925	34.870.400	35.140.649
Af: ontvangsten	648.703	615.000	615.000	615.000	615.000	615.000	615.000
Totaal directe programmalasten	31.916.758	31.261.001	31.707.197	32.413.552	33.641.925	34.255.400	34.525.649
Totaal begrote lasten BUIG	-	2.181.207	2.668.490	2.708.518	2.749.145	2.790.383	2.832.238
Totaal lasten	31.916.758	33.442.208	34.375.687	35.122.070	36.391.070	37.045.782	37.357.887
Totaal	-	-	-	-	-	-	-

Voor de berekening van de lasten voor het BUIG-budget is uitgegaan van een gemiddeld aantal inwoners dat een beroep doet op een uitkering (zie onderstaande tabel) keer een gemiddeld bedrag per uitkeringsgerechtigde.

Omschrijving	Gemiddeld aantal cliënten 2018	Gemiddeld aantal cliënten 2019	Gemiddeld aantal cliënten 2020	Gemiddeld aantal cliënten 2021	Gemiddeld aantal cliënten 2022
BUIG					
PW	2174	2201	2260	2272	2260
IOAW	167	168	172	178	184
IOAZ	16	16	17	17	18
Bbz (startende ondernemers)	8	8	8	9	9
Totaal gemiddeld aantal cliënten	2365	2393	2457	2476	2471

In onderstaande tabel zijn per gemeente de begrote lasten tegenover het budget gezet.

Omschrijving	Begroting 2019			Begroting 2020		
	D	OIJ	Aal	D	OIJ	Aal
Budget BUIG incl. loonkostensub.	19.097.553	9.172.912	4.595.426	20.015.735	9.613.932	4.816.367
Begrote lasten BUIG prog. IMP	18.330.738	9.345.601	4.737.213	19.022.981	9.701.403	4.917.541
Begrote lasten BUIG prog. WGDD	404.348	159.011	49.463	437.338	171.984	53.498
Saldo	362.467	(331.699)	(191.250)	555.416	(259.455)	(154.672)

Omschrijving	Begroting 2021			Begroting 2022		
	D	OIJ	Aal	D	OIJ	Aal
Budget BUIG incl. loonkostensub.	20.587.256	9.888.444	4.953.891	20.980.762	10.077.453	5.048.580
Begrote lasten BUIG prog. IMP	19.366.386	9.879.823	5.009.190	19.515.076	9.959.233	5.051.340
Begrote lasten BUIG prog. WGDD	470.329	184.958	57.534	503.320	197.932	61.570
Saldo	750.541	(176.337)	(112.833)	962.367	(79.711)	(64.329)

3.3 Overige regelingen

3.3.1 Bbz voor gevestigde ondernemers

De financiering van de Bbz 2004 voor gevestigde ondernemers vindt nog plaats op basis van declaratie bij het Rijk. Dit houdt in dat tegenover uitgaven voor bedrijfskapitaal en levensonderhoud een vergoeding staat van 75%. De kosten van onderzoek (levensvatbaarheidstoets) worden voor 90% vergoed door het Rijk.

De Bbz 2004 is een grillige regeling omdat moeilijk te voorspellen is hoeveel ondernemers een beroep doen op deze regeling. Daarnaast kan er sprake zijn van forse kredieten. Deze kredieten zijn vastgesteld op basis van prognoses van 2017. De Bbz kent een vorm van een vangnetregeling. Hierdoor zijn de risico's voor de individuele gemeenten beperkt.

3.3.2 Bijzondere (belaste) bijstand (incl. aanverwante regelingen)

Laborijn voert de belaste bijzondere bijstand uit voor alle drie de gemeenten en de verstrekkingen in het kader van de individuele studietoelage.

Voor de gemeente Doetinchem voert Laborijn de individuele inkomensloeslag uit. Voor de gemeente Oude IJsselstreek wordt de Collectieve Ziektekostenverzekering uitgevoerd. In de begroting zijn hiervoor geen bedragen opgenomen.

Verstrekkingen die Laborijn doet voor deze regelingen worden volledig doorberekend aan de betreffende gemeente(n).

In onderstaande tabel zijn de begrote bedragen weergegeven van zowel de Bbz voor gevestigde ondernemers, de Individuele inkomensloeslag als de Bijzondere (belaste) bijstand.

Overige regelingen Laborijn	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Bbz (gevestigde ondernemers)	77.000	77.000	77.000	77.000	77.000
Individuele inkomensloeslag	310.000	310.000	310.000	310.000	310.000
Bijzondere bijstand	510.000	510.000	510.000	510.000	510.000
Totale lasten	897.000	897.000	897.000	897.000	897.000

4. Programma Ontwikkelen naar werk

4.1 Algemeen

Het programma Ontwikkelen naar werk is gericht op werk of de uitstroom naar werk. Met een eigen inkomen kunnen inwoners actief en zelfstandig participeren in de samenleving. Daarom richt het programma Ontwikkelen naar werk zich op de volgende activiteiten:

- Het uitvoeren van (arbeids)ontwikkeltrajecten voor inwoners met een Participatiewet-uitkering die binnen maximaal 12 maanden een betaalde baan kunnen verwerven of betaald werk kunnen uitvoeren;
- Het ontwikkelen van Wsw'ers die nu een interne werkplek binnen Laborijn hebben, naar een externe werkplek bij een reguliere werkgever.

De inzet is om de huidige vorm van intern beschut werk binnen de Sw waar mogelijk tot een minimum te beperken.

Het programma bestaat uit twee onderdelen:

- Re-integratie;
- Werkleercentra, inclusief Sw/beschut werk

Re-integratie

De centrale doelstelling van dit onderdeel is de (arbeids-)ontwikkeling van werkzoekenden, waardoor hun kansen op de reguliere arbeidsmarkt worden vergroot. Voor de ontwikkeling van werkzoekenden vormen de Werkleercentra een belangrijk onderdeel.

Voor de begroting 2019 zijn de volgende doelstellingen bepaald:

- Voor alle klanten die vanuit de Participatiewet re-integreren is een klantprofiel opgesteld.
- Alle nieuwe klanten in categorie 2 doorlopen de Werkacademie. Dit diagnose en ontwikkel programma biedt middels een intensief traject passende ondersteuning op weg naar werk
- Voor die hiervoor genoemde klanten is een actueel en passend plan van aanpak voorhanden.
- Het realiseren van Nieuw beschutte werkplekken i.s.m. het WSP, indien en voor zover hiervoor een indicatie is afgegeven.

Werkleercentra

Laborijn beschikt over 3 werkleercentra: één in Doetinchem, één in Ulft en één in Aalten. Binnen de werkleercentra vinden de re-integratie activiteiten plaats. Met werk-leertrajecten wordt inzicht gegeven in verkregen talenten, competenties en vaardigheden van werkzoekenden en eventuele belemmeringen. Onze Werkacademies zijn er gehuisvest in de werkleercentra.

Beschut werken

Binnen de werkleercentra werken mensen met een Wsw-status in een beschutte werkomgeving. Zij hebben een dienstverband bij Laborijn. De ambitie is om deze medewerkers zoveel als mogelijk door te laten stromen naar de individuele – en groepsdetacheringen. Nieuw beschutte werkplekken worden, in samenwerking met het WSP, bij voorkeur zo veel mogelijk bij werkgevers gerealiseerd.

4.2 Totale lasten programma Ontwikkelen naar werk

In onderstaande tabel zijn de totale baten en lasten van het programma Ontwikkelen naar werk samengevat.

Ontwikkelen naar werk	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e w ijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten						
<u>Omzet</u>						
Intern werk	246.000	432.000	370.000	304.000	239.000	171.000
-/- Directe productiekosten	-24.000	-41.000	-35.000	-28.000	-22.000	-16.000
	222.000	391.000	335.000	276.000	217.000	155.000
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>						
Budget re-integratie	2.077.000	2.717.875	2.852.323	2.955.824	2.982.377	3.076.181
Budget Sw	3.994.252	6.067.098	5.117.570	4.146.862	3.350.444	2.503.848
Bijdrage directe programmakosten	549.042	586.871	595.674	604.609	613.678	622.883
	6.620.294	9.371.844	8.565.567	7.707.295	6.946.499	6.202.913
Totaal opbrengsten	6.842.294	9.762.844	8.900.567	7.983.295	7.163.499	6.357.913
Lasten						
<u>Lasten Sw</u>						
Lasten detacheringen						
Loonkosten Sw	4.263.261	6.075.413	5.256.768	4.391.473	3.534.965	2.629.690
Lage inkomensvoordeel (liv)	-53.641	-94.758	-81.021	-67.047	-53.429	-39.439
Vervoerskosten	40.061	68.936	60.393	51.162	41.814	31.624
Overige pers. kosten Sw	81.141	86.941	76.130	64.461	52.654	39.800
Totale lasten Sw	4.330.822	6.136.532	5.312.271	4.440.050	3.576.004	2.661.675
<u>Lasten re-integratie</u>						
ID-banen	68.000	60.500	49.500	49.500	40.500	40.500
Wiw	330.000	341.400	351.900	345.600	335.000	335.000
Kinderopvang	51.000	22.100	23.600	24.500	24.800	25.800
Interne trajecten	1.355.000	1.500.000	1.522.500	1.545.338	1.568.518	1.592.045
Overige re-integratie	113.000	645.175	747.523	827.086	847.059	910.536
Vergoedingen en premies	160.000	148.700	157.300	163.800	166.500	172.300
Totale lasten re-integratie	2.077.000	2.717.875	2.852.323	2.955.824	2.982.377	3.076.181
Programma gerelateerde lasten	549.042	586.871	595.674	604.609	613.678	622.883
Totaal lasten	6.956.864	9.441.278	8.760.268	8.000.482	7.172.059	6.360.739
Resultaat	-114.571	321.566	140.299	-17.187	-8.560	-2.826

5. Programma Werkgeversdienstverlening & detachering

5.1 Algemeen

Het programma Werkgeversdienstverlening & detachering (WGDD) heeft als doelstelling om duurzame plaatsingen op de arbeidsmarkt te realiseren, waarbij rekening wordt gehouden met de talenten, capaciteiten, competenties en vaardigheden van de inwoner.

Alles wat het WGDD doet richt zich op het bereiken van, doorstroom naar, of behouden van betaald werk, bij voorkeur in de vorm van een dienstverband bij een reguliere werkgever. Laborijn doet dit in samenwerking met haar partners. We participeren actief in het werkgeversservicepunt (WSP). Ook de screening van nieuwe cliënten van de Participatiewet wordt door de afdeling WGDD gedaan.

Om werkzoekenden te laten uitstromen/activeren, zet Laborijn diverse instrumenten in:

- Loonkostensubsidie BUIG: de loonkostensubsidie is gericht op re-integratie. Doel van de loonkostensubsidie is om een werkgever te compenseren voor het verschil tussen het wettelijk minimumloon en de feitelijk gerealiseerde loonwaarde.
- Loonkostensubsidie Participatiegelden: een dergelijke inzet van loonkostensubsidie is tijdelijk en bedoeld als overbrugging.
- Proefplaatsing of stageplaats: het doel moet zijn om te komen tot duurzame arbeid.
- Participatieplaatsen: Laborijn kan op basis van de Wet Stimulering Arbeidsparticipatie (STAP) een inwoner een participatieplaats aanbieden.
- Loonwaardemeting: deze meting is noodzakelijk voor onder andere de bepaling van de loonkostensubsidie.

5.2 Programmalaasten

In de tabel op de volgende pagina zijn de totale baten en lasten van het programma Werkgeversdienstverlening & detachering samengevat.

Het resultaat op dit programma laat een gestage verslechtering zien: van 4,6 mln. in de begroting 2018 (na 1^e wijziging) naar 3,8 mln. in 2022. Dit is een gevolg van de ontwikkeling van het resultaat van de in dit programma opgenomen extern geplaatste Wsw-medewerkers. Door de afbouw van de subsidie per fte neemt het negatieve subsidieresultaat (SW-budget minus totale lasten Sw) toe met ruim 8 ton. Het lukt niet die ontwikkeling te compenseren met een verbetering van de opbrengsten. Aangenomen is dat deze opbrengsten op het niveau van de gewijzigde begroting 2018 blijven door het op peil houden van het aantal extern geplaatsten door op vrijkomende plaatsen (door natuurlijke uitstroom) mensen van intern te plaatsten.

De kosten voor het Werkgeversservicepunt zijn opgenomen overeenkomstig de door het WSP ingediende begroting voor 2018.

Werkgeversdienstverlening & detachering	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten						
<u>Omzet</u>						
Groepsdetachering	5.132.000	4.516.000	4.509.000	4.501.000	4.493.000	4.493.000
Individuele detachering	1.673.000	1.774.000	1.766.000	1.771.000	1.776.000	1.781.000
	6.805.000	6.290.000	6.275.000	6.272.000	6.269.000	6.274.000
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>						
BUIG-budget (loonk.subsidie (lang))	310.000	562.821	612.821	662.821	712.821	762.821
Budget re-integratie	1.151.000	414.125	427.677	440.176	447.623	458.819
Budget Sw	19.535.748	19.543.801	18.947.847	18.304.783	18.284.065	18.319.579
Bijdrage directe programmakosten	1.977.790	1.992.897	2.022.790	2.053.132	2.083.929	2.115.188
	22.974.538	22.513.643	22.011.135	21.460.912	21.528.438	21.656.407
Totaal opbrengsten	29.779.538	28.803.643	28.286.135	27.732.912	27.797.438	27.930.407
Lasten						
Lasten detacheringen (Sw)						
Loonkosten Sw	20.851.462	19.570.587	19.463.232	19.384.527	19.291.035	19.240.310
Lage inkomensvoordeel (liv)	-262.359	-305.242	-299.979	-295.953	-291.571	-288.561
Vervoerskosten	195.939	222.064	223.607	225.838	228.186	231.376
Overige pers. kosten Sw	396.859	280.059	281.870	284.539	287.346	291.200
Kosten begeleid w erken	793.000	1.479.700	1.446.000	1.417.000	1.384.000	1.367.000
Totale lasten Sw	21.974.901	21.247.168	21.114.729	21.015.950	20.898.996	20.841.325
<u>Lasten re-integratie</u>						
Loonkostensubsidie (RI-budget)	1.022.000	204.000	214.400	223.700	227.900	235.800
Loonkostensubsidie (BUIG budget)	310.000	562.821	612.821	662.821	712.821	762.821
Werkgeversservicepunt	129.000	210.125	213.277	216.476	219.723	223.019
Totale lasten re-integratie	1.461.000	976.946	1.040.498	1.102.997	1.160.444	1.221.640
Programma gerelateerde lasten	1.977.790	1.992.897	2.022.790	2.053.132	2.083.929	2.115.188
Totaal lasten	25.413.691	24.217.010	24.178.017	24.172.079	24.143.369	24.178.153
Resultaat	4.365.847	4.586.633	4.108.117	3.560.833	3.654.070	3.752.253

6. Programma Algemene overhead

Conform het gewijzigde Besluit en Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de baten en lasten van de overhead in een apart programma gepresenteerd.

In de BBV wordt overhead als volgt gedefinieerd: 'Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren o.a. de loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies, ICT-kosten van alle ondersteunende systemen, alle ambtelijke huisvestingskosten, alle uitbestedingskosten bedrijfsvoering en alle niet direct toe te rekenen kosten aan de verschillende programma's'.

6.1 Programmalasten

Onderstaande tabel geeft de verwachte omvang van het financiële kader weer waarbinnen de activiteiten uitgevoerd moeten worden.

Beheers- en apparaatslasten	Rekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Loon- en Salariskosten	8.119.013	3.401.750	3.845.035	3.905.005	3.965.875	4.027.659	4.090.368
Overige personeelskosten	450.987	495.634	433.000	439.700	446.400	453.200	460.000
Huisvestingskosten	583.896	564.798	658.000	674.200	690.400	706.900	723.700
Algemene kosten	937.642	822.354	865.000	879.100	893.200	907.600	922.200
Automatiseringskosten	698.922	710.814	752.000	763.300	774.700	786.300	798.100
Incidentele baten en lasten	-717.757	0	0	0	0	0	0
Lasten bedrijfsvoering	10.072.703	5.995.350	6.553.035	6.661.305	6.770.575	6.881.659	6.994.368
Dekking programma WGDD	-5.147.251	-4.365.847	-4.586.633	-4.108.117	-3.560.833	-3.654.070	-3.752.253
Dekking programma ONW	0	114.570	-321.566	-140.299	17.187	8.560	2.826
Dekking kosten	-5.147.251	-4.251.277	-4.908.199	-4.248.416	-3.543.645	-3.645.509	-3.749.427
Totale lasten	4.925.452	1.744.073	1.644.836	2.412.889	3.226.930	3.236.149	3.244.941
Bijdrage deelnemende gemeenten	5.396.000	1.744.073	1.644.836	2.412.889	3.226.930	3.236.149	3.244.941
Bedrijfsresultaat voor bestemming	470.548	0	0	0	0	0	0

Bij de opzet van de begrote beheers- en apparaatslasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De loon- en salariskosten voor 2019 tot en met 2022 zijn geraamd op basis van de door het onderzoeksbureau KokxDeVoogd berekende formatie. Hierbij is rekening gehouden met een gelijkblijvend ambtelijk personeelsbestand vanaf 2019 en 1% verhoging van de loonkosten per jaar.
- De overige uitvoeringskosten zijn alle kosten behalve loon- en salariskosten. Aangenomen is dat deze kosten voor de begrotingsperiode 2019 - 2022 de prijsontwikkeling volgen zoals opgenomen in de kadernota. Dit is weergegeven in onderstaande tabel:

Jaar	2019	2020	2021	2022
% aanpassing voor prijsontwikkeling	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%

- Er wordt uitgegaan van gelijkblijvende huisvestingskosten, die zijn gebaseerd op de kosten van de momenteel in gebruik zijnde locaties.
- De uitvoeringskosten worden op basis van vastgelegde verdelingsmethodiek toegerekend aan de programma's.

In de volgende paragrafen worden de kosten die in de bovenstaande tabel Beheers- en apparaatslasten zijn weergegeven per categorie nader toegelicht.

6.2 Loon- en salarislasten

Loon- en salarislasten	Rekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Salarissen en sociale premies/ inhuur tijdelijk personeel	- 10.433.064	- 9.619.788	- 10.746.293	- 10.907.487	- 11.071.099	- 11.237.166	- 11.405.723
Doorbelasting naar Programma's	-	(6.063.038)	(6.748.258)	(6.849.482)	(6.952.224)	(7.056.507)	(7.162.355)
Totaal loonkosten	10.433.064	3.556.750	3.998.035	4.058.005	4.118.875	4.180.659	4.243.368
Inkomsten uit detachering/diensten	(349.527)	(155.000)	(153.000)	(153.000)	(153.000)	(153.000)	(153.000)
Doorbelasting naar W-deel	(1.964.524)	-	-	-	-	-	-
Totaal	8.119.013	3.401.750	3.845.035	3.905.005	3.965.875	4.027.659	4.090.368

Toelichting:

- Op de regel 'Totaal' in bovenstaande tabel staan de personeelslasten van het personeel dat onder overhead kan worden geschaald. Hier is een groot verschil te zien ten opzichte van het jaar 2017. Dit verschil wordt verklaard door de nieuwe verantwoordingswijze van de BBV. De loon- en salarislasten (inclusief garantieloon) van de medewerkers die direct werkzaam zijn ten behoeve van de programma's worden doorbelast naar de programma's. De baten en lasten van overhead mogen niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd worden, maar moeten voortaan in een apart programma gepresenteerd worden.

6.3 Overige personeelslasten

Overige Personeelslasten	Rekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Reiskosten woon-werk	68.196	60.840	70.000	71.100	72.200	73.300	74.400
Opleidingen	171.628	160.000	160.000	162.400	164.800	167.300	169.800
Overige personeelskosten	136.005	170.352	130.000	132.000	134.000	136.000	138.000
Reis- en verblijfkosten	39.962	76.050	45.000	45.700	46.400	47.100	47.800
Representatiekosten	21.156	18.252	18.000	18.300	18.600	18.900	19.200
Bestuurskosten	14.040	10.140	10.000	10.200	10.400	10.600	10.800
Totaal	450.987	495.634	433.000	439.700	446.400	453.200	460.000

6.4 Huisvesting

Huisvesting	Rekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Afschrijving	124.951	131.820	132.000	134.000	136.000	138.000	140.100
Gas	81.376	114.582	100.000	101.500	103.000	104.500	106.100
Electra	75.366	89.232	80.000	81.200	82.400	83.600	84.900
Water	5.817	6.084	6.000	6.100	6.200	6.300	6.400
Schoonmaakkosten	221.624	167.310	225.000	228.400	231.800	235.300	238.800
Verzekeringen/belastingen	107.504	91.260	110.000	111.700	113.400	115.100	116.800
Onderhoud gebouw/terrein	239.641	253.500	250.000	253.800	257.600	261.500	265.400
Huuropbrengsten	(433.664)	(405.600)	(410.000)	(410.000)	(410.000)	(410.000)	(410.000)
Huur gebouwen/ruimten	161.281	116.610	165.000	167.500	170.000	172.600	175.200
Totaal	583.896	564.798	658.000	674.200	690.400	706.900	723.700

Toelichting:

- De huuropbrengsten worden gegenereerd door de verhuur van meerdere ruimtes gelegen in de gebouwen aan de Terborgseweg te Doetinchem.
- Onder de post Afschrijvingen zijn de afschrijvingskosten van de verwachte investeringen (zie paragraaf 6.7) opgenomen.

6.5 Algemene kosten

Algemene kosten	Rekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Telefoon	101.575	81.120	110.000	111.700	113.400	115.100	116.800
Huur apparaten	35.498	40.560	40.000	40.600	41.200	41.800	42.400
Kantoorartikelen	65.844	55.770	60.000	60.900	61.800	62.700	63.600
Porti	62.816	64.896	65.000	66.000	67.000	68.000	69.000
Abonnementen	118.015	120.666	121.000	122.800	124.600	126.500	128.400
Advieskosten	111.644	59.826	60.000	60.900	61.800	62.700	63.600
Accountantskosten	81.797	67.938	68.000	69.000	70.000	71.100	72.200
Juridische kosten	53.844	45.630	55.000	55.800	56.600	57.400	58.300
Overige algemene kosten	41.737	30.420	30.000	30.500	31.000	31.500	32.000
Communicatiekosten	62.689	35.490	50.000	50.800	51.600	52.400	53.200
Kantinekosten	122.787	112.554	120.000	121.800	123.600	125.500	127.400
Autokosten	97.746	101.400	100.000	101.500	103.000	104.500	106.100
Renteopbrengsten	(67.163)	-	(64.000)	(64.000)	(64.000)	(64.000)	(64.000)
Bank- en rentekosten	48.812	6.084	50.000	50.800	51.600	52.400	53.200
Totaal	937.642	822.354	865.000	879.100	893.200	907.600	922.200

Toelichting:

Hieronder vallen alle kosten van ondersteuning van de bedrijfsvoering alsmede de kosten die niet rechtstreeks aan één van de programma's zijn toe te rekenen.

6.6 Automatisering

Automatisering	Rekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Software licenties/onderhoud	317.800	294.060	370.000	375.600	381.200	386.900	392.700
Samenwerkingsverbanden Doetinchem	381.123	416.754	382.000	387.700	393.500	399.400	405.400
Totaal	698.922	710.814	752.000	763.300	774.700	786.300	798.100

Toelichting:

- Software licenties/ onderhoud betreffen licentiekosten en onderhoudskosten.
- Laborijn heeft met het Samenwerkingsverband Doetinchem een Service Level Agreement (SLA) met betrekking tot ICT- ondersteuning. Het functioneel beheer wordt door Laborijn zelf gedaan.

6.7 Investeringsbegroting

Investerings	Rekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Gebouwen	-	-	175.000	225.000	pm	pm	pm
Voorzieningen	33.000	-	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Installaties	27.000	-	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Inventaris	97.000	-	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
Vervoersmiddelen	-	-	-	-	-	-	-
Hard-en software	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	157.000	-	230.000	280.000	55.000	55.000	55.000

Op de regel 'Gebouwen' zijn voor de jaren 2018 en 2019 de kosten voor de voorbereidings- en ontwerpfase voor de nieuwe huisvesting van Laborijn opgenomen. Naar verwachting start in 2020 daadwerkelijk de bouw. De daarmee gemoeide investeringskosten zijn nog niet bekend en als pm-post opgenomen.

Investerings worden per 1 januari van het volgende boekjaar afgeschreven.

7. Programma Algemene Dekkingsmiddelen

7.1 Algemeen

Het programma Algemene Dekkingsmiddelen is een algemeen programma. In dit programma zijn geen begrote baten en lasten opgenomen

Actuele beleidscontext / beleidskaders

Het belangrijkste beleidskader voor dit programma is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De BBV schrijft voor dat Laborijn jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moet opstellen. Vanaf 2018 gelden nieuwe richtlijnen ten aanzien van de begrotings- en verantwoordingsstukken. Deze zijn in de begroting 2019 en meerjarenraming verwerkt.

Risico's

De risico's met betrekking tot de algemene dekkingsmaatregelen worden beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

7.2 Wat willen we bereiken?

In deze paragraaf staan de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen beschreven ten aanzien van het programma Algemene Dekkingsmiddelen.

Kwalitatieve doelstellingen

	Doelstelling
7.2.1	De begroting is sluitend.

Kwantitatieve doelstelling

	Doelstelling	Resultaat 2019	Meetinstrument
7.2.2	De begroting 2019 en het meerjarenperspectief zijn structureel en reëel in evenwicht	0	Financiële administratie

7.3 Wat gaan we ervoor doen om de doelen te bereiken?

	Inzet	Prestaties 2019
7.3.1	Monitoring	Om een sluitende begroting te houden, worden relevante ontwikkelingen gevolgd.

7.4 Wat gaat het kosten, inclusief overzicht incidentele baten en lasten?

Voor het programma Algemene Dekkingsmiddelen zijn geen ramingen opgenomen. Daarnaast is het de taak van Laborijn om een begroting op te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Dit betekent dat tegenover structurele lasten in ieder geval een gelijk bedrag aan structurele baten staat.

Programma	Omschrijving	Baten	Lasten
Inkomen & maatschappelijke participatie	-	-	-
Ontwikkelen naar werk	-	-	-
Werkgeversdienst- verlening & detachering	-	-	-
Algemene Overhead	-	-	-
	Totaal	-	-

Tot de incidentele baten en lasten worden de baten en lasten gerekend die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Alle overige baten en lasten zijn structureel. Uit de tabel is af te leiden dat de begroting en meerjarenraming van Laborijn structureel en reëel in evenwicht is.

8. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

8.1 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Bij het weerstandsvermogen is van belang de mate waarin Laborijn in staat is middelen vrij te maken voor substantiële tegenvallers (niet begrote kosten en risico's) op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de Gemeenschappelijke Regeling beschikt om de niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. De hoogte van het weerstandsvermogen is voor het bestuur van belang voor het inzicht in de financiële positie van de Gemeenschappelijke Regeling. Hoe groot die buffer moet zijn, hangt mede af van de risico's die de gemeenschappelijke regeling loopt. Deze moeten van jaar tot jaar in beeld worden gebracht.

8.2 Beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's

In het Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten (BBV) is opgenomen dat de Gemeenschappelijke Regeling dient aan te geven:

- Welke risico's in de Gemeenschappelijke Regeling spelen;
Risico's zijn in dit verband gedefinieerd als onzekere of onverwachte gebeurtenissen die het behalen van de strategische doelstellingen van de organisatie in gevaar brengen. Niet alle risico's zijn in dit verband relevant. Zo zijn sommige risico's op een andere wijze afgedekt door:
 - Een verzekering: er zijn verzekeringen afgesloten voor risico's van brand, bedrijfsschade, transport, werkmaterieel en voertuigen, aansprakelijkheid en rechtsbijstand.
 - Een voorziening: Deze risico's betreffen onzekere verplichtingen, voortkomend uit activiteiten/transacties in het verleden. Deze verplichtingen zijn qua omvang en/of tijdstip waarop ze zich voordoen, maar zijn redelijkerwijs in te schatten.
- Welke capaciteit (middelen) er beschikbaar is (zijn) bij tegenvallers;
- Wat het beleid is ten aanzien van risico's, de capaciteit en de relatie tussen beide.

Vooralsnog beschikt Laborijn over een vrij besteedbare reserve van circa € 4,5 mln. (ultimo 2017) waarmee risico's kunnen worden gedekt.

8.3 Risico's van niet financiële aard

Naast de directe financiële risico's bestaan er risico's van niet-financiële aard. Dit is bijvoorbeeld het risico dat er niet conform geldende wetgeving op het gebied van privacy, arbeidsomstandigheden, archivering of milieu wordt gewerkt.

Laborijn beheert veel persoonsgebonden en privacy gebonden gegevens die veelvuldig worden uitgewisseld met ketenpartners. De voorschriften van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) worden daarbij ook in 2019 en volgende jaren volledig gevolgd. Gezien de ontwikkelingen in het werkveld waarbij in toenemende mate gebruik zal worden gemaakt van elektronische gegevensuitwisseling is sprake van blijvende alertheid voor dit aspect.

8.4 Inventarisatie van de risico's

Hoewel er bij Laborijn, op het moment van het opstellen van deze begroting, nog geen risico-inventarisatie heeft plaatsgevonden zijn er wel een aantal risico's te duiden. Deze zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Onderwerp	Omschrijving risico	Omschrijving kans	Omschrijving maatregel	Geschatte financiële omvang in € 1.000	Mogelijk jaar waarin het risico manifest wordt
Rijksbijdrage Gebundelde uitkering (BUIG):	Onzekerheid over de ontwikkeling van de verdeelsystematiek het BUIG budget.	Proces is bekend en wordt door FA zowel als control strak gemonitord.	Strakke monitoring financiën en control.	p.m.	Jaarlijks
Rijksbijdrage Gebundelde uitkering (BUIG):	Overbesteding komt voor rekening deelnemende gemeenten	Kans is reëel. De prestatie moet minimaal gelijke tred houden met landelijke gemiddelde	Monitoren uitgaven/ inkomsten en effectiviteit inzet re-integratiemiddelen en beleid.	5% van budget	Jaarlijks
Re-integratie (w -deel)	Niet juiste inzet w -deel geeft kans op overbesteding t -deel	Kans op dit risico is reëel, omdat re-integratie dynamisch is.	Monitoring en evaluatie beleid re-integratie en waar nodig aanvullende maatregelen.	p.m.	Jaarlijks
Re-integratie (w -deel)	Laborijn haalt verplicht gestelde quota beschut werken niet. Kans bestaat dat de Overheid de bedragen voor nieuw beschut werken niet meer uitkeert.	Kans is beperkt, maar aanwezig.	Monitoring jaarlijkse quota via P&C cyclus en waar nodig bijsturen.	Het deel uit het re-integratiebudget dat bestemd is voor nieuw beschut.	Jaarlijks
Wsw	Het onverwacht w egvallen van opbrengsten detacheringen	Kans is reëel.	Monitoring contracten en proactief w erkgeversbenadering	2,5% van de omzet detacheringen	Jaarlijks
Wsw	Toename te korten door afname rijkssubsidie	Kans is beperkt.	Monitoring en bijsturing m.b.v. P&C cyclus.	Is verwerkt in begroting	Jaarlijks

Onderwerp	Omschrijving risico	Omschrijving kans	Omschrijving maatregel	Geschatte financiële omvang in € 1.000	Mogelijk jaar waarin het risico manifest wordt
Wsw	Plafond LIV	Kans is groot	Monitoring en bijsturing m.b.v. P&C cyclus.	300	Jaarlijks
Fiscale risico's	Belastingdienst besluit alsnog dat Laborijn onder de VPB valt.	Kans is zeer klein	Volgen fiscale uitingen Belastingdienst/Rijksoverheid	p.m.	Incidenteel
Fiscale risico's	Belastingdienst trekt BTW-afspraken in waardoor er het mogelijk is dat niet alle BTW kan worden teruggevorderd.	Kans is zeer klein	Volgen fiscale uitingen Belastingdienst	p.m.	Incidenteel
Uitvoeringskosten	Er wordt op reële basis begroot waarbij er ruimte is voor onvoorziene uitgaven. Risico's liggen voornamelijk in de personele sfeer.	Kans is reëel.	Monitoring en uitvoeringskosten en waar nodig aanvullende maatregelen.	p.m.	Jaarlijks
Uittreding gemeente	Er is een risico dat een gemeente uit de GR treedt.	Kans op uittreding is gering.	In de GR statuten is hiervoor opgenomen dat de financiële schade die door uittreding aan de dienst wordt toegebracht, inclusief de hierdoor ontstane wachtdverplichtingen, aan de uittredende gemeente in rekening wordt gebracht.	0	Incidenteel

8.5 Kengetallen

Gelet op artikel 11, derde lid, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dienen in de begroting de onderstaande kengetallen te worden opgenomen.

Kengetallen	2019	2020	2021	2022
Netto schuldquote	-7,19%	-7,38%	-7,57%	-7,75%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	-7,19%	-7,38%	-7,57%	-7,75%
Solvabiliteitsratio	42,42%	42,69%	42,96%	43,23%
Structurele exploitatieruimte	1,05%	1,05%	1,05%	1,05%

De Laborijn kengetallen zijn berekend op basis van de geprognoseerde balans over de jaren 2019 – 2022. Om enige duiding aan de cijfers te geven zijn onderstaand de begrote kengetallen 2019 van Laborijn vergeleken met de kengetallen voor alle Gelderse gemeenten voor het begrotingsjaar 2018. Dit zijn de laatst gepubliceerde gegevens op de site Financieel Toezicht Gemeenten van de provincie Gelderland.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Zowel de netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor Laborijn -/- 7,19%. Dit is ruim lager dan het kengetallen voor alle Gelderse gemeenten van 64% (netto schuldquote) respectievelijk 54% (netto schuldquote gecorrigeerd).

Het solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. De solvabiliteitsratio bedraagt voor circa Laborijn 42,42%. Het kengetal voor alle Gelderse gemeenten is 34%.

Grondexploitatie

Dit kengetal is voor Laborijn niet van toepassing.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeenschappelijke regeling heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte voor Laborijn bedraagt 1,05%. Het kengetal voor alle Gelderse gemeenten is 0,61%.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal is voor Laborijn niet van toepassing.

9. Paragraaf Financiering

9.1 Algemeen

De financieringsfunctie van Laborijn is alleen gericht op ondersteuning van haar publieke taak. Het beheer heeft uitsluitend een voorzichtig en risicomijdend karakter. De uitvoering daarvan vindt plaats binnen de kaders van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en hetgeen door het Algemeen Bestuur van Laborijn aan kaders is vastgesteld in de financiële verordening en het treasurystatuut. Voor de uitvoering van de financieringsfunctie worden de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt nauwlettend gevolgd.

9.2 Kasgeldlimiet

Het kasgeldlimiet is een instrument om het renterisico op de netto vlottende schuld te beperken. Hiermee wordt voorkomen dat fluctuaties in de korte rente (maximaal 1 jaar) een relatief grote impact op de rentelasten hebben. De kasgeldlimiet is bepaald op een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage (op dit moment 8,2%) van de jaarbegroting.

Kasgeldlimiet		<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
	Omvang begroting per 1 januari 2019	75.618	75.618	75.618	75.618
1	Toegestane kasgeldlimiet				
	- in %	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
	- in €	6.201	6.201	6.201	6.201
	Omvang vlottende korte schuld				
	- opgenomen gelden < 1 jaar	0	0	0	0
2	- schuld in rekening-courant	0	0	0	0
	- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
	- overige geldleningen niet zijn de vaste schuld	0	0	0	0
	Totaal vlottende korte schuld	0	0	0	0
	Vlottende schulden				
	- contante gelden in kas	1	1	1	1
3	- tegoeden in rekening-courant	1.500	1.000	1.000	500
	- overige uitstaande gelden	19	19	19	19
	Totaal vlottende middelen	1.520	1.020	1.020	520
4	Totaal netto vlottende schuld (2) - (3)	-1.520	-1.020	-1.020	-520
	Toegestane kasgeldlimiet (1)	6.201	6.201	6.201	6.201
	Ruimte (1) + (4)	7.721	7.221	7.221	6.721

9.3 Renterisiconorm en renterisico op vaste schuld

Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (wet Fido). In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de renterisiconorm in meerjarenperspectief weergegeven.

Uit de tabel is af te leiden dat Laborijn onder de renterisiconorm blijft.

Renterisiconorm en renterisico op vaste schuld (bedragen x € 1.000)		Begroting 2019
	Renterisico op vaste schuld	-
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	-
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	-
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a) - (1b)	-
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	-
3b	Nieuw verstrekte leningen	-
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a) - (3b)	-
5	Betaalde aflossingen	168
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-
7	Renterisico op vaste schuld (20 + (6))	-
Renterisiconorm		
8	Stand van de vaste schulden begin boekjaar	600
9	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%
10	Berekende renterisiconorm (8) x (9)	120
11	Toegestaan minimumbedrag	2.500
Toets renterisiconorm		
12	Te hanteren renterisiconorm (hoogste van 10 en 11)	2.500
13	Renterisico op vaste schuld (7)	-
14	Ruimte (12) - (13)	2.500

10. Paragraaf bedrijfsvoering

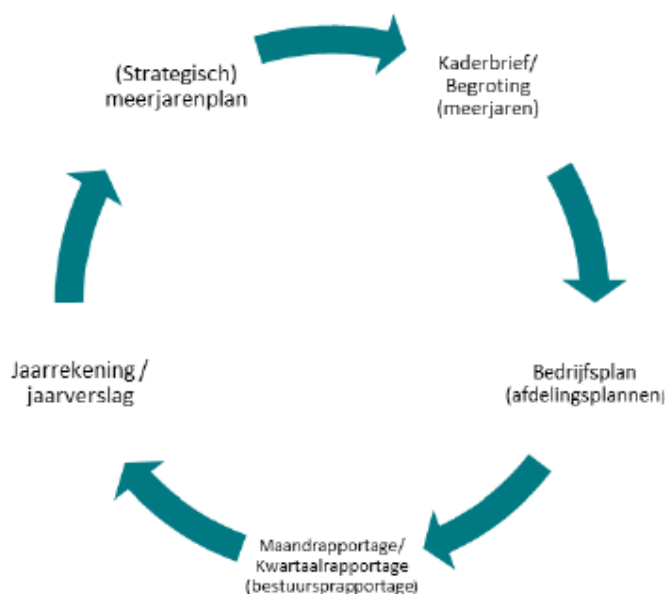
10.1 Algemeen

De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gehele organisatie van Laborijn. De deelnemende gemeenten verwachten van Laborijn dat de gelden rechtmatig, doelmatig en doeltreffend besteed worden en dat Laborijn een betrouwbare partner is. Dit betekent transparantie en openheid in de bedrijfsvoering. Ter ondersteuning van dit proces heeft Laborijn, samen met de gemeenten, een notitie 'Governance' opgesteld. In dit document zijn alle taken en verantwoordelijkheden, alle periodieke P&C momenten alsmede de relevante indicatoren beschreven.

In deze paragraaf worden de zaken beschreven die primair betrekking hebben op het functioneren van de organisatie. De belangrijkste financiële risico's met betrekking tot de bedrijfsvoering worden beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

10.2 Planning en Control

De planning en control cyclus geeft vorm aan het geheel van financieel management binnen Laborijn. Het vormt het hart voor de sturing en beheersing. Planning is het proces van richting geven (de begroting) en control is het proces van koers houden en verantwoorden. De planning & control producten vormen een cyclus. In onderstaande grafiek zijn de planning & control producten schematisch weergegeven.

De cyclus start met het ontwikkelen van een visie en beleid. Hierbij is de visie richtinggevend voor het beleid en wordt vastgelegd in het strategisch meerjarenplan. In de Kaderbrief worden de financiële en beleidsmatige kaders op hoofdlijnen geschetst en met het bestuur gedeeld. De (meerjaren)begroting bevat naast de 'going concern' activiteiten ook de vertaling van het strategische meerjarenplan naar concrete activiteiten, prestaties en inzet. Het bedrijfsplan wordt in het najaar opgesteld, voorafgaand aan het nieuwe programmajaar. Het bedrijfsplan is gebaseerd op de afdelingsplannen en dient als sturingsinstrument. De maandrapportage verstrekt het management maandelijks informatie over de mate waarin de (financiële) doelen zijn gerealiseerd, de budgetten en personeel gerelateerde informatie.

Met de kwartaalrapportages (bestuursrapportages) informeert de organisatie het bestuur en de gemeenten over de voortgang, de afwijkingen en de bijzonderheden ten opzichte van de doelen uit de programmabegroting. Gelijktijdig met de kwartaalrapportage kan, indien nodig, een

begrotingswijziging worden aangeboden. Jaarlijks wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en beheer door het aanbieden van een jaarrekening en bijbehorend jaarverslag.

Naast de inrichting van de planning en control cyclus zullen onderstaande punten in 2018 nader worden geconcretiseerd:

- de doelstellingen binnen de programma's (wat willen we bereiken?);
- het ontwikkelen van indicatoren waardoor voor het bestuur en management op een compacte wijze inzicht wordt verkregen in de resultaten;
- Verder optimalisatie van de informatievoorziening.

10.3 ICT

De ICT-werkzaamheden betreffen in hoofdzaak het functionele applicatiebeheer voor alle in gebruik zijnde applicatie programmatuur. ICT beheer zorgt voor het technisch beheer van de aanwezige ICT en programmatuur. In 2018 heeft Laborijn een Service Level Agreement (SLA) met de gemeente Doetinchem ten aanzien van de ICT-ondersteuning.

10.3.1 Beveiliging en privacy

De dienstverlening aan de inwoners vindt steeds meer digitaal plaats en de verschillende uitvoeringsorganisaties wisselen steeds meer gegevens elektronisch met elkaar uit. Deze gegevensuitwisseling verloopt veelal via Suwinet.

10.4 Integriteit

De medewerkers van Laborijn werken met en voor kwetsbare groepen inwoners, inwoners zijn voor hun levensonderhoud afhankelijk van Laborijn. Zij moeten er op kunnen vertrouwen dat de medewerkers van Laborijn zuiver en zonder onderscheid des persoons handelen. In de Infomap die iedere klant ontvangt, staat duidelijk wat Laborijn van haar of hem verwacht, maar ook wat een klant van de medewerker mag verwachten. Ook over de onderlinge relatie tussen medewerkers en leidinggevenden en/of bestuur zijn diverse regelingen opgesteld over "wat wel kan en wat niet".

10.5 Personeelsbeleid

De afdeling HRM beweegt zich op het terrein van beleidsvoorbereiding, beleidsadvisering en uitvoering. In verband met de fusie is er in 2015 een Sociaal Plan opgesteld met als doel de rechtspositionele waarborgen vast te stellen, die nodig zijn om de personele gevolgen van de fusie op een sociaal verantwoorde wijze te regelen. De komende jaren wordt het personeelsbeleid verder geoptimaliseerd waarbij belangrijke aandachtspunten zijn het verder door ontwikkelen van de HR-cyclus (jaarlijkse gesprekscyclus) en het terugbrengen van het ziekteverzuim (Wsw'ers verlagen naar 9,5% verzuim en ambtelijk handhaven op 3% verzuim in 2019).

11. Paragraaf Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin Laborijn een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht.

Er is sprake van een financieel belang als Laborijn:

- een ter beschikking gesteld bedrag niet kan verhalen indien de verbonden partij failliet gaat;
- aansprakelijk wordt gesteld door derden, als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

In het geval van Laborijn is er sprake van één verbonden partij: Mabeon 'De Achterhoek Holding B.V.' waarvan hieronder in tabelvorm de belangrijkste bestuurlijke en financiële gegevens opgenomen zijn:

Mabeon 'De Achterhoek Holding B.V.', gevestigd te Doetinchem	
Programma	Werkgeversdienstverlening en detachering
Doelstelling en openbaar belang	Het oprichten van, het deelnemen in, het beheren en adviseren van bedrijven en ondernemingen met als doel het verwezelijken van de doelen van Laborijn met betrekking tot het verkleinen van de afstand van medewerkers tot de reguliere markt.
Partijen	Laborijn is houder van 100% van de aandelen.
Bestuurlijk belang	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Financieel	Laborijn is voor 100% aandeelhouder van de vennootschap. Het aandeel bestaat uit 8.990 gewone aandelen en 10 prioriteitsaandelen, elk met een nominale waarde van € 10. Alle aandelen luiden op naam.
Resultaat en vermogen	Het voorlopig resultaat over 2017 bedroeg negatief € 995. Het eigen vermogen per 31 december 2016 bedroeg € 121.361.
Risico's	Financieel risico bij een eventuele liquidatie is verlies van de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het eventuele begrote bedrag aan dividend in onze begroting.
Actualiteit	Gedurende het afgelopen jaar hebben zich geen veranderingen voor gedaan in de belangen van aandeelhouders.
Rapportages	Jaarverslag

Bijlagen

Bijlage 1: Programma Inkomen & maatschappelijke Participatie

BUIG totaal (excl. loonkostensub.) Aalten	Jaarrekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten							
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>							
Bijdrage kosten bijstand	4.707.195	4.431.184	4.632.169	4.737.213	4.917.541	5.009.190	5.051.340
Bijdrage directe programmakosten	-	398.268	491.149	498.516	505.994	513.584	521.288
Totaal baten	4.707.195	4.829.452	5.123.318	5.235.729	5.423.535	5.522.774	5.572.628
Lasten							
PW	4.242.353	3.967.653	4.044.362	4.140.531	4.295.679	4.355.583	4.367.392
IOAW	548.750	498.939	493.551	500.260	519.297	543.298	566.237
IOAZ	20.755	15.816	145.076	147.049	152.644	159.699	166.442
BBZ Starters	2.598	13.776	14.180	14.373	14.920	15.610	16.269
Langdurige loonkostentoeslag	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	4.814.456	4.496.184	4.697.169	4.802.213	4.982.541	5.074.190	5.116.340
Af: ontvangsten	107.261	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000
Totaal directe programmalasten	4.707.195	4.431.184	4.632.169	4.737.213	4.917.541	5.009.190	5.051.340
Totaal begrote lasten BUIG	-	398.268	491.149	498.516	505.994	513.584	521.288
Totaal lasten	4.707.195	4.829.452	5.123.318	5.235.729	5.423.535	5.522.774	5.572.628
Totaal		-	-	-	-	-	-

BUIG totaal (excl. loonkostensub.) Doetinchem	Jaarrekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten							
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>							
Bijdrage kosten bijstand	17.927.675	17.636.678	17.934.641	18.330.738	19.022.981	19.366.386	19.515.076
Bijdrage directe programmakosten	-	1.106.637	1.360.755	1.381.166	1.401.884	1.422.912	1.444.256
Totaal baten	17.927.675	18.743.315	19.295.396	19.711.905	20.424.865	20.789.298	20.959.332
Lasten							
PW	16.756.756	16.711.577	16.948.790	17.327.296	17.968.620	18.247.726	18.335.030
IOAW	1.188.592	1.120.346	1.188.495	1.204.653	1.250.495	1.308.289	1.363.529
IOAZ	104.731	97.906	90.634	91.866	95.362	99.769	103.981
BBZ Starters	263.007	56.849	56.722	56.923	58.505	60.602	62.536
Langdurige loonkostentoeslag	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	18.313.086	17.986.678	18.284.641	18.680.738	19.372.981	19.716.386	19.865.076
Af: ontvangsten	385.411	350.000	350.000	350.000	350.000	350.000	350.000
Totaal directe programmalasten	17.927.675	17.636.678	17.934.641	18.330.738	19.022.981	19.366.386	19.515.076
Totaal begrote lasten BUIG	-	1.106.637	1.360.755	1.381.166	1.401.884	1.422.912	1.444.256
Totaal lasten	17.927.675	18.743.315	19.295.396	19.711.905	20.424.865	20.789.298	20.959.332
Totaal	-	-	-	-	-	-	-

BUIG totaal (excl. loonkostensub.) Oude IJsselstreek	Jaarrekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten							
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>							
Bijdrage kosten bijstand	9.281.888	9.193.139	9.140.387	9.345.601	9.701.403	9.879.823	9.959.233
Bijdrage directe programmakosten	-	676.301	816.586	828.835	841.267	853.886	866.695
Totaal baten	9.281.888	9.869.440	9.956.973	10.174.436	10.542.670	10.733.710	10.825.927
Lasten							
PW	8.365.980	8.309.415	8.229.877	8.419.994	8.732.962	8.857.381	8.885.175
IOAW	907.318	896.672	921.442	933.968	969.510	1.014.318	1.057.145
IOAZ	121.350	144.964	146.527	148.519	154.171	161.296	168.106
BBZ Starters	43.271	42.088	42.541	43.120	44.760	46.829	48.806
Langdurige loonkostentoeslag	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	9.437.919	9.393.139	9.340.387	9.545.601	9.901.403	10.079.823	10.159.233
Af: ontvangsten	156.031	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Totaal directe programmalasten	9.281.888	9.193.139	9.140.387	9.345.601	9.701.403	9.879.823	9.959.233
Totaal begrote lasten BUIG	-	676.301	816.586	828.835	841.267	853.886	866.695
Totaal lasten	9.281.888	9.869.440	9.956.973	10.174.436	10.542.670	10.733.710	10.825.927
Totaal	-	-	-	-	-	-	-

Bijlage 2: Bijzondere bijstand

Overige regelingen gemeente Aalten	Jaarrekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Bbz (gevestigde ondernemers)	6.482	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Bijzondere bijstand	60.449	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
	66.931	87.000	87.000	87.000	87.000	87.000	87.000

Overige regelingen gemeente Doetinchem	Jaarrekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Bbz (gevestigde ondernemers)	18.841	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Individuele inkomensvoetings	347.096	-	310.000	310.000	310.000	310.000	310.000
Bijzondere bijstand	304.544	438.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
	670.481	488.000	660.000	660.000	660.000	660.000	660.000

Overige regelingen gemeente Oude IJsselstreek	Jaarrekening 2017	Begroting 2018 (oorspronkelijk)	Begroting 2018 (na 1e wijziging)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Bbz (gevestigde ondernemers)	(13.353)	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Bijzondere bijstand	110.596	130.000	130.000	130.000	130.000	130.000	130.000
	97.243	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000

Bijlage 3: Bijdrage per gemeente

Verdeling uitvoeringslasten excl. lasten SW per gemeente	2019	2020	2021	2022
Totale uitvoeringslasten laborijn	11.988.287	12.177.462	12.369.648	12.564.678
Af: uitvoeringslasten SW	5.023.709	5.079.400	5.135.730	5.192.706
Uitvoeringskosten excl lasten SW	6.964.578	7.098.062	7.233.918	7.371.972

Verdeelsleutel uitvoeringslasten excl. SW				
Uitgangspunten:				
- 50% op basis van het aantal personen dat een uitkering ontvangt uit de deelnemende gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek				
- 50% op basis van het aantal inwoners van de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek				
	2019	2020	2021	2022
Aalten	18,4%	18,4%	18,4%	18,4%
Doetinchem	51,0%	51,0%	51,0%	51,0%
Oude IJsselstreek	30,6%	30,6%	30,6%	30,6%

Verdeling uitvoeringslasten exclusief SW	2019	2020	2021	2022
Aalten	1.281.866	1.306.434	1.331.439	1.356.849
Doetinchem	3.551.478	3.619.546	3.688.824	3.759.222
Oude IJsselstreek	2.131.234	2.172.081	2.213.655	2.255.901
Totaal	6.964.578	7.098.062	7.233.918	7.371.972

Verdeling uitvoeringslasten SW per gemeente	2019	2020	2021	2022
Totale uitvoeringslasten SW	5.023.709	5.079.400	5.135.730	5.192.706
Af: dekkingsbijdrage SW				
- dekkingsbijdrage SW afd WGDD	4.108.117	3.560.833	3.654.070	3.752.253
- dekkingsbijdrage SW afd. ONW	140.299	-17.187	-8.560	-2.826
Dekkingstekort SW	-775.293	-1.535.755	-1.490.220	-1.443.278

Verdeelsleutel dekkingstekort SW				
Uitgangspunt:				
- De uitvoeringslasten SW worden naar rato van het aantal fte per gemeente toebedeeld.				
	2019	2020	2021	2022
Aalten	229	218	207	197
Doetinchem	311	296	281	267
Montferland	175	167	159	151
Oude IJsselstreek	177	168	160	152
Bronckhorst HKZ	54	51	49	46
	946	900	855	813

Verdeling uitvoeringslasten SW	2019	2020	2021	2022
Aalten	-187.836	-372.078	-361.046	-349.673
Doetinchem	-254.734	-504.596	-489.635	-474.211
Montferland	-143.735	-284.720	-276.279	-267.576
Oude IJsselstreek	-144.720	-286.671	-278.171	-269.409
Bronckhorst HKZ	-44.268	-87.690	-85.090	-82.410
Totaal	-775.293	-1.535.755	-1.490.220	-1.443.278

Verdeling uitvoeringslasten Laborijn 2019	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Montferland	Bronckhorst HKZ
Uitvoeringslasten excl. SW	1.281.866	3.551.478	2.131.234	-	-
Uitvoeringslasten SW	187.836	254.734	144.720	143.735	44.268
	1.469.701	3.806.212	2.275.954	143.735	44.268
Reeds verwerkt in programma's:					
- Inkomen en maatschappelijke participatie	498.516	1.381.166	828.835	-	-
- Ontwikkelen naar werk	109.637	303.755	182.282	-	-
- Werkgeversdienstverlening & Detachering	372.305	1.031.490	618.995	-	-
Totaal verwerkt in programma's	980.458	2.716.411	1.630.112	-	-
Programma Algemene Overhead	489.243	1.089.801	645.841	143.735	44.268

Verdeling uitvoeringslasten Laborijn 2020	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Montferland	Bronckhorst HKZ
Uitvoeringslasten excl. SW	1.306.434	3.619.546	2.172.081	-	-
Uitvoeringslasten SW	372.078	504.596	286.671	284.720	87.690
	1.678.512	4.124.142	2.458.752	284.720	87.690
Reeds verwerkt in programma's:					
- Inkomen en maatschappelijke participatie	505.994	1.401.884	841.267	-	-
- Ontwikkelen naar werk	111.281	308.311	185.017	-	-
- Werkgeversdienstverlening & Detachering	377.889	1.046.963	628.280	-	-
Totaal verwerkt in programma's	995.165	2.757.157	1.654.564	-	-
Programma Algemene Overhead	683.347	1.366.984	804.188	284.720	87.690

Verdeling uitvoeringslasten Laborijn 2021	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Montferland	Bronckhorst HKZ
Uitvoeringslasten excl. SW	1.331.439	3.688.824	2.213.655	-	-
Uitvoeringslasten SW	361.046	489.635	278.171	276.279	85.090
	1.692.485	4.178.459	2.491.826	276.279	85.090
Reeds verwerkt in programma's:					
- Inkomen en maatschappelijke participatie	513.584	1.422.912	853.886	-	-
- Ontwikkelen naar werk	112.951	312.936	187.792	-	-
- Werkgeversdienstverlening & Detachering	383.558	1.062.667	637.704	-	-
Totaal verwerkt in programma's	1.010.092	2.798.515	1.679.382	-	-
Programma Algemene Overhead	682.393	1.379.944	812.444	276.279	85.090

Verdeling uitvoeringslasten Laborijn 2022	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Montferland	Bronckhorst HKZ
Uitvoeringslasten excl. SW	1.356.849	3.759.222	2.255.901	-	-
Uitvoeringslasten SW	349.673	474.211	267.576	269.409	82.410
	1.706.522	4.233.434	2.523.477	269.409	82.410
Reeds verwerkt in programma's:					
- Inkomen en maatschappelijke participatie	521.288	1.444.256	866.695	-	-
- Ontwikkelen naar werk	114.645	317.630	190.609	-	-
- Werkgeversdienstverlening & Detachering	389.311	1.078.607	647.270	-	-
Totaal verwerkt in programma's	1.025.244	2.840.493	1.704.573	-	-
Programma Algemene Overhead	681.278	1.392.941	818.904	269.409	82.410